

ČR, Polsko, Maďarsko: Veřejnost a charita

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2009, v09-09a</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>31. 8. – 7. 9. 2009</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1046</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PD.84, PD.85</i>
Zveřejněno dne:	<i>9. prosince 2009</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V rámci zářijového šetření CVVM položilo respondentům několik otázek týkajících se charity. Výzkum se konkrétně zajímal o to, zda se lidé v průběhu posledních dvanácti měsíců nějakým způsobem, finančně, materiálně či formou dobrovolnické práce, zapojili do charitativní činnosti. Také zjišťoval názory na to, zda firmy v ČR podporují dobročinné aktivity dostatečně či nedostatečně. V červenci tohoto roku se srovnatelný výzkum uskutečnil také v Polsku¹ a v Maďarsku.²

Tabulka 1: Podíl účasti na charitativní činnosti (%)³

	ČR ⁴	Polsko	Maďarsko
finančně	45	50	28
materiálně (věcným darem)	22	25	15
neplacenou prací jako dobrovolník	7	4	9

Pozn.: Dopočet do 100 % u každého údaje tvoří odpovědi „ne“ a „neví“.

Z výsledků zachycených v tabulce 1 plyne, že finančně i věcnými dary podle vlastních vyjádření na charitativní účely přispívají nejčastěji Poláci, těsně následovaní českými občany, zatímco v Maďarsku byl počet takto zapojených do

¹ Výzkum v Polsku uskutečnila agentura CBOS (Centrum badania opinii społecznej) ve dnech 2. - 8. 7. 2009 na reprezentativním souboru 1125 dotázaných ve věku od 18 let.

² V Maďarsku šetření provedla agentura TÁRKI (Társadalomkutatási Intézet és Társadalomkutatási Informatikai Egyesülés) ve dnech 7. – 15. 7. 2009 na reprezentativním souboru dotázaných

³ Otázka: „Přispěl jste v posledních 12 měsících na charitu některým z těchto způsobů? a) Finančně, b) materiálně (věcným darem), c) neplacenou prací jako dobrovolník.“

⁴ Údaje za dotázané ve věku od 18 let.

charity zřetelně nižší. Naopak v případě neplacené dobrovolnické práce ve prospěch charity bylo pořadí zemí obrácené, když nejvyšší podíl účasti byl zaznamenán mezi maďarskými dotázanými a naopak nejnižší v Polsku. V tomto případě byl však celkový podíl takto zapojených výrazně nižší a rozdíly mezi zeměmi v tomto ohledu nejsou statisticky významné s výjimkou rozdílu mezi Poláky a Maďary. Ve všech zemích se pak objevuje stejné pořadí z hlediska formy zapojení do charitativní činnosti. Nejčastějším způsobem je finanční příspěvek, v porovnání s ním řádově o polovinu nižší je podíl věcných darů a výrazně nejnižší je úroveň zapojení formou neplacené dobrovolnické práce, která ve všech případech byla pod úrovní jedné desetiny. Vzhledem k relativně vyšší míře zapojení do charitativní činnosti formou finančních příspěvků či věcných darů ze strany věřících a zejména katolíků, jak ukázala podrobnější analýza dat v případě českých respondentů, se lze domnívat, že nejvyšší podíly těchto forem účasti v Polsku souvisejí s tamní silnou pozicí katolické církve a její aktivitou a s vysokou mírou religiozity Poláků. Naopak v případě Maďarska se v tomto směru může nyní projevovat poměrně silný negativní dopad ekonomických problémů a krize na sociálněekonomickou situaci Maďarska a jeho populace, která v posledních letech hodnotí své materiální životní podmínky i celkovou ekonomickou situaci země výrazně kritičtěji, než Poláci a Češi.⁵

Tabulka 2: Jak podporují firmy v naší zemi charitativní aktivity? (%)⁶

	ČR	Polsko	Maďarsko
rozhodně dostatečně	4	2	1
spíše dostatečně	30	18	17
spíše nedostatečně	35	45	37
rozhodně nedostatečně	13	14	26
neví	18	21	19

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Z odpovědí na druhou otázku týkající se podpory charitativní činnosti ze strany domácích firem (viz tabulku 2) plyne, že ve všech třech zemích je tento podíl v méně či více převažující míře hodnocen jako nedostatečný. Relativně lepší hodnocení se objevuje mezi českými dotázanými, z nichž třetina účast domácích firem na dobročinnosti považuje za dostačující, zatímco bezmála polovina si myslí opak. V Polsku i Maďarsku názor o dostatečnosti zapojení ze strany domácích firem zastává přibližně jen pětina dotázaných, podíl opačného mínění se pohybuje okolo tří pětin. V Maďarsku je přitom mínění o nedostatečnosti zapojení domácích firem vyjadřováno poněkud silněji než v Polsku.

Analýza českých dat z hlediska sociodemografických diferencí ukázala, že ženy se poněkud častěji zapojují do charitativních aktivit prostřednictvím finančních nebo věcných darů, muži naopak častěji než ženy deklarují své zapojení formou neplacené dobrovolnické práce. Z hlediska věku se finanční i materiální dary ve zvýšené míře objevují ve skupině dotázaných od 30 do 44 let, mladí lidé ve věku do 30 let pak častěji figurují mezi těmi, kdo se zapojovali do charity formou dobrovolnické neplacené práce. Finanční dary rovněž výrazně častěji poskytují lidé s maturitním či vysokoškolským vzděláním, případně dotázaní s dobrou životní úrovní.

⁵ Viz např. tiskovou zprávu „Hodnocení ekonomické situace a materiálních životních podmínek“ z 30. 7. 2008 (http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100817s_ev80730.pdf).

⁶ Otázka: „Myslíte si, že firmy v naší zemi podporují charitativní, dobročinné aktivity dostatečně nebo nedostatečně? Rozhodně dostatečně, spíše dostatečně, spíše nedostatečně, rozhodně nedostatečně?“